

Štev. 9.

V Ljubljani, 1. kimavca 1904.

Leto V.

V najlepšem kraju.

Ej, ta stari Žuželj,
mož po božji volji:
Kar je rekel, kakor bral bi
rože tam na polji!

Vivček je napravil
pa tako je rekel:
vem deželo, lepše ni je,
naj bi svet obtekel!

V božjo milost solnce
tam ne gre nikoli.
Božja milost — Bog sam
tam je na prestoli . . .

In lijó vse križem
s solnca božji žarki,
v morju čuvstev sladkih
plavaš kakor v barki.

Glej, pred tabo lahna,
lahna kot meglica
z lilijo gre v roki
pot krasno Devica.

In v naročju nese
dete — Solnce večno.
Kdor bi ga pogledal,
žitje mu je srečno . . .

In če bi se v mislih
samo ga dotaknil,
vsi odmrl bi skrbi,
v radost se zamaknil . . .

V halji tožnoresni
angel peva pesem:
Pridi, dete, pridi,
k Bogu te ponese!

Čisto, Bogu vdano
daj mi, daj dušico,
jaz na ramo vsako
dam ti perutnico!

Daj mi, daj dušico
pa z očmi zamiži,
ko oči odpreš — glej! —
že sva v paradizi.

S svetim križem v roki
tam gredo junaki,
konji njih nevzdržni
brzi so oblaki.

Vzhod in zahod gleda
radosti brezimne,
zbor nešteti peva
Bogu v slavo himne!

Križ se sveti bliska,
truma gre nešteta,
večna ji Ljubezen
lovor-venec spleta!

Fran Žgur.

V domovino!

Plavaj, plavaj, barčica,
po morja gladini;
brzo, brzo plavaj mi
proti domovini!

In ti, veter, zapihljaj
v jadra z močno silo,
da zagledam skoro spet
domovino miljo.

Aj, že gore se bleste
mile domačije,
srce pa od radosti
mi veselo bije!

Sorin.

Barčica plava . . .

Barčica lesena plava
radostno črez ocean,
jadra bela se bliščijo
kakor v jutru beli dan.

Barčica lesena plava,
vetreček vesel pihlja,
solnce zlato gleda z neba,
sinjim valčkom se smehlja.

Zdrava bodi, domovina,
zdrava gora, log in plan!
Kliče mačeha-tujina
nas črez širni ocean . . .

Sokolov.

Kmetova pesem.

Hej, pozdravljen, beli dan
in ti božje solnce,
ki obsvetilo si plan
in zelene holmce.

Ptički, Bog poživi vas
in pa one pesni,
ki ste jih nekdanji čas
peli nam o Vesni.

Zdaj zapojte eno nam
o pšenici zlati,
ki naj kmalu meni hram
zopef obogati!

Borison.

Milica.

Spisal F. G. Hrastničan.

Milica je ležala že več dni v postelji. Milo se ji je storilo, ko je gledala skozi okno v mlado prirodo, milo se ji je storilo, ko je slišala petje veselih ptičkov in žalostno je potožila mamiči svoje gorje.

Tako mlada — saj je šele lani vstopila v šolo — pa bolna, tako hudo bolna . . .

Pred dobrim tednom se je še igrala tam pri potoku. Igrala se je s svojimi mladimi prijatelji in prijateljicami. Do kolena je vzdignila svoje krilce ter stopila v mrzlo vodo in zdelo se ji je tako prijetno, ko so se igrali valčki z njenimi nožicami . . . Dasi je bila vedno bolehnna, je vendar okrevala toliko, da se je lahko igrala z drugimi otroki. In to tembolj, ko je prišel na kratke počitnice njen brat Slavko. Ta je pokazal svoji sestrici in njenim prijateljicam in prijateljem, kako naj delajo papirnate čolne. Kako bi to ne ugajalo otrokom? Ves dan so bili pri vodi ter se igrali v pristanišču, ki jim ga je napravil Slavko. Nalagali so na čolnice tovore ter jih prevažali od ene postaje k drugi. Slavko je napisal imena postaj na papirčke, ki jih je nataknil na palčice.

Milica je bila najpridnejši mornar ter bila tudi odlikovana z veliko častjo — kapitana. No, to pa tudi ni majhna čast! Le pomislite! Kapitan ima pravico zaukazovati, kaznovati in hvaliti! Milica pa je bila tudi vesten mornar. Natančno je vedno gledala na to, da ne bi bil kak čolnič preobložen, vedno je hodila po lukah raznih trgovskih mest ter karala, kar je bilo karanja vredno, in hvalila, kar se ji je zdelo dobro.

V Miličinih prijateljih pa se je zbudila kmalu nevoščljivost. Kako pa tudi ne? Saj to je tudi nezaslišano, da je postala kapitan Milica in nihče izmed njih — moških. A Milica se ni mnogo zmenila za to, saj je vedela, da je zaslužila to častno mesto.

Tako-le okolo enajstih je prišla mati gledat, kaj počno mladi veseljaki tam pri potoku.

„Milica, glej, da se ne prehladiš!“ je opomnila ljubo hčerko, ko je videla, da brodi po mrzli vodi.

„Le pomisli, Milica, da nisi baš trdnega zdravja,“ jo opomni drugič.

A Milica ni pomislila, kako dobro mama ve, kaj se lahko zgodi z bolešno hčerko. Opravljala je še vedno svoj posel vestno — do mraka.

Ko se je pa solnce skrilo za goro, so spravili mladi mornarji svoje čolnice v pristanišče, ki jim ga je tudi napravil Slavko. Bila je to votlina v obrežju potoka, kamor so naravnali vodo. Tusem so spravljali sedaj vsak večer svoje ladje ter potem zaprli pristanišče z nalašč za to pripravljeno deščico.

* * *

Drugo jutro je ostala Milica v postelji. Ponoči je jela tako hudo kašljati, da je poslala mati po zdravnika, boječ se za Miličino šibko zdravje. Ta je rekel, da se je lotila Milice nevarna pljučna bolezen, in sicer zaradi prehlajenja.

In mama se je spomnila, da je hodila včeraj njena Milica ves dan bosonoga po mrzli vodi.

Ah, zakaj jo je pustila? Zakaj je ni vzela rajša s seboj na vrt, kjer bi jo bile razveseljevale cvetice? In očitala si je nesrečna mati, da je ona kriva boleznij ljubljene hčerke, da je ona kriva trpljenja nesrečne Milice . . .

Tudi Slavko je ves dan presedel ob postelji svoje sestrice. Gladil ji je vroče čelo ter jo tolažil, da bo kmalu zopet zdrava in da ji bo potem pokazal zopet nekaj novega . . .

A v srcu ga je tiščalo nekaj tako tesno. Očital si je, da je edino on kriv boleznij svoje sestre.

Čez nekaj dni so prišli mornarji in mornarice, vsi podložniki kapitana Milice ter ji govorili tolažilne besede. Pozabili so prejšnjo zavist, zakaj smilila se je vsem. Lahno se je Milica nasmehnila svojim drugom, a takoj jo je zopet posilil hud kašelj . . .

Zopet je pritekla mama ter jo malce vzdignila.

„Uboga Milica, kako moraš trpeti. Moj Bog, ti ubogi otrok! A saj ti bo kmalu odleglo . . .“ In mama je milo zajokala, zakaj spomnila se je smrti, ki bi tako lahko uničila mlado življenje . . .

In Milica je položila glavo na zglavje ter z napol odprtimi očmi gledala žalostno proti nebu. In videla je nebesa odprta, videla angela, ki je priletel dol k njeni posteljici; z roko je hotela doseči angela.

„Mamica, poglej angela, kako je lep . . .“ A mama je zopet zajokala, in zajokali so vsi, ki so bili zbrani okolo postelje . . . Slavko je zopet jel božati sestro, in mladi mornarji so jokali za svojim kapitanom . . .

Milica pa se je nasmehnila. Bila je srečna, neizmerno srečna, ko je zagledala snežnobelega angela poleg sebe

Dolgi prsti.

Spisal E. Gangl.

lepo je gledati drevo, kadar ga odeva spomladi dehteče, pestrobojno cvetje. A še lepše je gledati drevo, kadar dozori sad in se vabljivo smeje z zelenih vej, češ: „Pridi, odtrgaj in použij me!“

Pridi, odtrgaj in použij me! — Da, to je jako lepo rečeno! Ali druga stvar je, ako tudi smeš vedno priti, odtrgati in použiti. Kaj pomaga še tako lepo vabilo, če pa raste jablana na sosedovem vrtu in če je sosed Mlakar siten in strog mož, ki pazi na jabolka, kakor bi bila napravljena iz samega zlata?

In da je vabilo še zavedljivejše, raste tista jablana prav tik plota, in njene veje segajo venkaj na sosednje dvorišče, jabolka pa, lepo zrela in sočna in sladka, se smejejo vsakomur, kdor gre mimo, in vabijo vsakogar, kdor dvigne pogled — morda nehote in nevede — tja gor do polnih vej.

Sosed Mlakar je sadil, cepil in vzgajal vse svoje sadno drevje sam. Na njegovem vrtu, ograjenem z visokim, varnim plotom, so rasle jablane v lepih, ravnih vrstah. Stale so kakor vojaki, ki se naravnajo k paradi. Podolgem in počrez so stale jablane v ravnih vrstah, da jih je bilo še tujcu veselje gledati, kaj šele njemu, ki jih je sadil, cepil in vzgajal? Zato je pa tudi sosed Mlakar tako ljubil svoj sadni vrt. Z lastnim trudom ga je uredil tako vzorno, da mu ga ni bilo para daleč naokolo, zato pa tudi ni mogel trpeti, da bi nepoklicana roka segala po njegovem sadu in da bi se po tujem grlu pocejala sladkost njegovih dreves.

Ostalo njegovo posestvo je oskrbovala Mlakarjeva družina, gospodar sam je pazil na sadni vrt. Ta se je razprostiral tik ob hiši, zato pa je bil Mlakar tudi vedno na vrtu, če le ni bilo prehudega deževja. Od ranega jutra, do kasnega večera se je izprehajal med debli, trebil in snažil drevje, pobiral odpadla jabolka, premišljal in štel, kdaj jih bo treba obrati, in računl, koliko izkupi zanje in koliko si jih prihrani za dolgo zimo. Jabolko po obedu — in to pozimi! — ali veste, kolika slast je to?

Peter in Pavel — bosonoga, gologlava in goloroka brata — sta uživala šolske počitke po mili volji. Časa sta imela toliko, da ga je bilo preveč. Zjutraj sta sicer gnala očetovo govedo na pašo, toda kmalu sta zopet pritirala živino domov, in tedaj je bilo obilo svobode tja do popoldanskih ur, ko si je zopet kravica z lepim telcem zaželela paše pod milim nebom. Od paše do paše nista imela Peter in Pavel drugih misli, nego kaj bi počela, da bi jima bilo lepše in ugodnejše.

Začela sta z igrami. Njihovo dvorišče, dotikajoče se Mlakarjevega plota, je bilo sicer jako prostorno, ali najrajša sta se smukala tam ob Mlakarjevem plotu, prav tam pod zelenimi, z jabolki obloženimi vejami. Nihče ne bo dolgo ugibal, zakaj ravno tam.

Ah, kdo bi si ne želel tistih lepih jabolk? Ali kako naj pride človek do njih? Kako naj prideta do njih Peter in Pavel, ki sta — vseh muh

polna — dobro vedela, da je sosed Mlakar ves božji dan na vrtu in da bi ju gotovo zagledal, če bi pristavila lestvo ali s krepelcem poklatila sad, ki raste na tujem drevesu in mora biti že za-tegadelj desetkrat slajši.

To je res: časih je padlo jabolko kar samo ob sebi z veje. Ali to ni bilo tako dobro, ker ga je razjedal črv. In vsak pameten človek ve, da ni črvivo jabolko nikoli tako dobro kakor ono, ki ga utrgaš z lastno roko z drevesa.

Poizkušala sta tudi drugače. Zdaj je poskočil Peter, zdaj Pavel visoko v zrak, da bi dosegel jabolko. Ali to poskakovanje je bilo vedno brezuspešno: Peter in Pavel sta zmerom poskočila prenizko, jabolko pa je viselo pre-visoko.

Pa še nekaj drugega je bilo. Kadar je kaj zaropotalo tostran plot, je jezno zakašljaj in zamrmral Mlakar onkraj plot, češ, pazite se, jaz, Mlakar, tudi pazim!

„Že mrmra skopi starec,“ sta zašepetala Peter in Pavel drug dru-

gemu in se brž skrila za vogel ali počenila na tla ob plot. Časih sta pokukala tudi skozi razpoko v plotu, ali ni morda Mlakar odšel z vrta. Nikoli ni odšel z vrta. Če sta pokukala desetkrat, sta ga videla desetkrat med

drevjem: roke sklenjene na hrbtu, v eni palica, oči uprte v vrhove dreves — tako je hodil po vrtu! Potem pa naj pride človek do jabolk!

Pa sta jo vendarle izvila! Nekaj dni sta že zapazila, da Mlakar po obedu rad leže v travo prav ob plotu in — zadremlje.

„To-le je čas in prilika, da prideva do jabolk!“ ukreneta brata.

Da! Skoraj pojde! Starec spi kot polh! Poizkusila sta že. Peter je nalašč potrkal po plotu, ali se Mlakar ne zbudi. Pa kaj bi se zbudil, ko spi kot polh! — Na staro, izsušeno korito sta položila desko, nanjo pa je stopil Peter, pripognil hrbet in se uprl ob kolena.

Ena, dve, tri — skok! — in Pavel mu je sedel na hrbtu. Tedaj ga je pa zaneslo na stran, da je omahnil z vso težo ob plot. Brž se je zavrnil in se prijel z desnico Petrovih las, levico pa je iztegnil po jabolku. Za las je manjkalo, in že bi ga bil imel. Smeh mu je zaigral okolo usten, sline so se mu nabrale v ustih.

„Brž, brž,“ zaprosi Peter, „hrbet me boli!“

„Pa te bo še kaj drugega, tatinska svojat!“ zakriči v tem trenutku Mlakar in seže v Pavlove lase. Petra obide zona, da mu klecnejo kolena, a Pavel obvisi v Mlakarjevi krepki roki.

„Tatovi, tatovi, cigani!“ vpije Mlakar.

Na pragu se prikaže oče. Petra in Pavla je zasrbelo po vsem životu.

Razni cvetovi.

Najlepši cvet
je mačkov cvet:
tako cveti,
tako se rdi —
kot sram bi ga
bilò vse dni.

Najgrši cvet
je zajčkov cvet:
tako stoji,
tako dehti —
kot jokal se
vse bi noči.

Najslajši cvet
je rože cvet:
tako sladak,
tako krotak —
kot v srcu bi
ga nosil vsak.

Najgorši cvet
je slačkov cvet:
tako je čist,
tako je bel —
kot bi se pral
vsak dan vesel.

Najmilši cvet —
spominčič cvet:
sladkó se mi
smehlja z očmi:
„Zaté moj cvet
cvete, dehti . . .“

Cvetko Slavin.

Niša Viki.

1.

*Preden zarja se poraja
v jutru nad goricami,
že se Viki isprehaja
v vrtu med cveticami.*

*»Ljube cvetke v krilih belih,
ste li dobro spanjčkale?
In o angelčkih veselih
ste kaj v noči sanjčkale?»*

*Vikica po vrtu hodi —
cvetke se priklanjajo. —
Ej, gotovo o kraljici
svoji sladko sanjajo . . .*

2.

*Plete, plete Vikica
vence iz cvetic;
nepopisna sreča pa
smeje se ji z lic.*

*D drugega, rdečega
očka mi dobi,
ki tako lepo me vedno
brati, pisati uči.*

*»Venčke tri zdaj spletla bom:
Prvega v dar dam
svoji dragi mamici,
ki najrajša jo imam.*

*Tretji pa dočaka naj
mnogo, mnogo let,
ko mi oče, mamica
zapustita svet . . .*

*Tega na zeleni grob
položila bom
in za pokoj njiju duš
žive dni prosila bom.«*

3.

*»Vikica, Vikica zlata,
hčerka ti sladka mojā,
daj mi en cvet iz gredice,
ker sem jaz tvoja mamā!»*

*»»Ker si ti mamica moja,
dam ti, če hočeš, srce,
dam vse cvetice ti z vrta,
kar jih imajo gredé!»«*

*Mamici srečni pa solza
kane na lice bledó —
in v tem trenutku v ljubezni
njeno zasije oko . . .*

Berison.

Ob stoletnici avstrijskega cesarstva.

Spisal J. Dimnik.

Dan 11. avgusta letos je bil za Avstrijo in vse njene prebivalce vseh narodnosti zopet dan veselja in sreče. Ta dan je minilo sto let, kar je ustanovil tedanji cesar Franc II. cesarsko dostojanstvo avstrijsko ter se postavil za dednega cesarja avstrijske monarhije kot cesar Franc I. Preden o tem dalje razpravljam, mi moji mladi bralci gotovo ne bodo zamerili, če jim povem lepo pripovedko iz življenja cesarja Franca.

Cesar Franc je moral prebiti s Francozi hude vojne. V bitkah pri Aspernu in Vagramu je padlo posebno veliko vojakov. V Ulrihskirhnu, prijaznem trgu na Moravskem polju, je bila glavna bolnica za ponesrečene vojake. Sila v bolnici je prikipela že do vrhunca; manjkalo je namreč ljudi, ki bi stregli ranjenim vojakom; marsikdo bi bil moral v bolečinah in obupnosti umreti, ko bi ljubi Bog v tej veliki sili ne poslal ranjencem rešilnega angela in tolažnika v človeški podobi: bil je župnik Avguštin Gall iz Ulrihskirhna. Noč in dan je hodil okrog bolnikov ali pa klečal poleg njih na tleh. Nobene, še tako velike rane in nobene bolezní se ni ustrašil. V njegovem župnišču je pa dobivala podporo in tolažbo cela kopica ubogih sirot, katerih očetje so padli v vojski.

Ko cesar Franc zve za tega usmiljenega samaritana, ga obišče na njegovem domu. Bilo je peto uro popoldne; v skromnem stanovanju župnikovem je vladala grobna tihota; na naslanjaču je župnik trdno spal; trikrat štiriindvajset ur ni zatísnil očesa. Zdaj vstopi v sobo mož plemenite postave ter postoji pred spečim župnikom. V tem trenutku je nekdo pocukal tujca za suknjo. Ta se ozre ter zapazi poleg sebe šestletnega dečka. Skrbno pravi tujcu: „Ti moraš proč od tod, da ne zbudiš gospoda župnika.“ Medtem so prišle tudi vse druge sirote ter so radovedno ogledovale tujca, ki se je prijazno pogovarjal z njimi. Zdaj se župnik zbudi ter začudeno pogleda plemenitega tujca. „Prosim,“ ga ogovori župnik, „ali vas smem vprašati za vaše ime?“

„Moje ime?“ pravi tujec smehljaje se; „no, imenujem se Franc.“ Župnik stopi bliže in vpraša: „Pa vaš priimek?“ — „Najprvo sem se imenoval Franc II., zdaj se pa imenujem Franc I.“

Gospod župnik ostrmi na te besede, cesar pa nadaljuje: „Ali je to kaj čudnega, če pride cesar avstrijski k možu, ki skrbi za njegove uboge vojake in njih zapuščene sirote? Ali je to kaj čudnega, če pridem sem, da se zahvalim možu, ki sem mu dolžan toliko hvale?“

Te besede je govoril cesar Franc s prirojeno mu ljubeznivostjo, nad katero je bil župnik ginjen do solz. Ponižno se prikloni in pravi: „Vaše Veličanstvo, ta milost, to ponižanje!“ — „Oh!“ mu naglo seže dobri vladar v besedo, „imenujte mi še kaj tako blagih mož kakor ste vi v mojem cesarstvu in poiškati jih hočem v ubožnih, s slamo pokritih kočah, v podzemeljskih stanovanjih in v najvišjih nadstropjih.“

In res je, da bi se prepričal o stanju svojih dežel in podložnikov, potoval cesar Franc od kraja do kraja, bival med svojimi podložniki ter se posvetoval z njimi prav po očetovski ter je navzlic hudim vojnám, ki jih je imel s Francozi, jako skrbel za notranji blagor svojih dežel in narodov. Uredil je pravosodje ter obračal veliko pozornost na javno šolstvo. Pomnožil je ljudske šole in gimnazije ter ustanovil prve realke. Ljubljana, Celje, Gorica in druga mesta so dobila svoje gimnazije. Za njegovega vladanja so pospeševali kmetijstvo, (osuševanje barja), zavarovalnice zoper ogenj, hranilnice in posojilnice. Tudi kranjska hranilnica je bila ustanovljena tačas. Podpirali so obrtnost, osnavljali tvornice in gradili ceste. V tistem času so se jele razvijati tudi železnice in parobrodi.

Zaradi teh zaslug in pa posebno še, ker je ustanovil cesarsko dostojanstvo avstrijsko ter s tem rešil Avstrijo vesoljne monarhije Napoleonove, mora imeti cesarja Franca I. vsak Avstrijec v blagem spominu. Umrli je l. 1835.

Do 11. avgusta 1804. leta smo imeli sicer „hišo avstrijsko“, a ni pa bilo še avstrijske države. Pragmatična sankcija, ki je še danes naš najvažnejši državni temeljni zakon, govori sicer o dednih kraljevstvih in deželah, ne omenja pa niti z eno besedo avstrijske države ali avstrijskih narodov. V istini Avstrijci v istih časih nismo imeli pravzaprav nobene prave domovine, ampak bili smo le člani rahlo združene skupine dežel, ki jih je vladal knez bogatega naslova, kralj ogrski, češki itd. Cesarski naslov je pa imel ta knez od nemške državne krone, ki pa ni bila dedna. Ko se je pa staro nemško cesarstvo razpršilo v valovih francoske revolucijske dobe, in se je dal Napoleon kronati za dednega cesarja francoskega, je prišel zaraditega cesarski naslov avstrijskih vladarjev v nevarnost; to tembolj, ker je Napoleon vedno prežal po avstrijskih deželah. Prav ta vzrok je napolnil modrega in skrbnega cesarja Franca II., da je ustanovil cesarsko dostojanstvo avstrijsko ter se postavil za dednega cesarja avstrijske monarhije kot Franc I. (11. avgusta 1804. l.). In prav s tem modrim činom je rešil Avstrijo vesoljne monarhije Napoleonove.

Dedno cesarstvo avstrijsko uživa danes zaradi nesmrtnih zaslug cesarja Franca Jožefa I. po širnem svetu največjo veljavo in največji ugled. Pa tudi vsi avstrijski narodi se klanjamo ob stoletnici avstrijskega dednega cesarstva svojemu modremu vladarju in gospodarju Francu Jožefu I. z največjo vdanostjo, ljubeznijo in hvaležnostjo, združeno z gorečo prošnjo do vladarja vseh vladarjev:

„Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!“

Brata.

Igra v dveh dejanjih. Spisal *Dečmanov Vinko*.

Osebe:

Matija Kolšek , kmet	} njega otroka.
Fran Kolar , pisar v pokoju	
Jakob Svetel , kmet, vdovec	
	Martin
	Janez

Prvo dejanje.

Hiša. Pred hišo klop; na nji sedita Martin in Janez.

I. prizor.

Martin. Janez.

Martin. Janez, izpreobrni se!

Janez. Kaj zopet blebečeš? Tiho bodi!

Martin. Ne pijančuj! Mnogo jih je že spravila pijanost v uboštvo, in kaj bova potem, če pridemo v uboštvo in nesrečo? — Zavržena bova od vseh ljudi!

Janez. Kaj meni zato! Živim samo enkrat in takrat naj živim, kakor se spodobi človeku.

Martin. Janez, ti si strasten človek. Oba bova najbrže nekoč nesrečna, in tedaj se boš kesal, da si pijančeval in klel boš svojega poštenega očeta in ga sramotil pred vsem svetom.

Janez. Kaj me briga oče? Prepustil mi je gospodarstvo in sedaj nima ničesar govoriti.

Martin. Oh, ubogi oče! Varal se je! Mislil je, da ima dobrega naslednika, ki bo dvignil hišo; a sedaj se še to podira, kar je oče pridobil z žuljavo roko.

Janez. Še danes grem k sosedu in ga vprašam, če kupi mojo kravo. Za 140 kron mu jo dam, za nič več in nič manj!

Martin. Kaj, tudi iz hleva bi rad vse prodal?

Janez. Denarja potrebujem, zato bom pa vse prodal, kar je v hlevu in nazadnje morebiti tudi hišo.

Martin. Kaj govoriš! Nesrečnež — strastnež! Oče nebeški!

Janez. Tebi bom že dal nekaj denarja, da se lahko preživiš, ni se ti treba jokati, zakaj jok ne pomaga nič.

Martin. Silno sem žalosten! In očetu se bolezen shujša, ko čuje, na kako pot si krenil.

Janez. Oče naj gre v ubožnico!

Martin. Ah, moj Bog! Zblaznel bom! (Vstane in odide.) Oče — Janez!

Janez. Naj se le joče in hlini očetu! Vse skupaj mu nič ne pomaga! (Od daleč začuje hripave glasove.) Aha! Že gre! Sedaj pa gremo v gostilnico in zapil bom vse, kar imam s seboj. Juhe! (Odide.)

II. prizor.

Jakob. Martin.

Jakob (stopi iz hiše. Slabo je oblečen.) Ah, glava me boli. Vedno mislim na svojega sina Janeza in bojim se, da ne bi popolnoma propadel. Sedaj zopet popiva in se veseli med svojimi vinskimi bratci, a ne spomni se, da ima doma bolnega očeta in brata, ki je slaboten, a njegovo srce je plemenito. Janez je že skoraj vse prodal, in težijo me slutnje, da ne bi morebiti še mene kdaj vrgel iz hiše. Sedaj se kesam, da sem prepustil vse njemu, ki mi bo vse zapravil. Greh pade na mene, ker sem ga preslabo poučil v verskih rečeh. Povprašam gospode s sodnije, ako še lahko vzamem sinu posestvo. Nobenemu očetu ne želim, da bi imel kdaj takega sina, kakršnega imam jaz! Nič se mu ne smilim! Vidi, kako slaboten sem, toda noče se bolj poprijeti dela, da bi me lahko redil na stara leta. Nesrečni sin, nesrečni oče! (Sede na klop in premišlja. Iz žepa vzame pipo in začne pušiti. Medtem pride Martin z nasprotne strani.)

Martin. Ah, nesreča, nesreča! Janez — Janez!

Jakob. Kaj pa je zopet? Ali je kaj naredil?

Martin. Zblaznel bom, zblaznel! Besed, ki sem jih čul iz ust svojega rodnega brata, ne pozabim nikdar — nikoli!

Jakob. Ali te je preklinjal, podil iz hiše!

Martin. Da, da! Ne mene, ampak vas!

Jakob. Kaj, mene podi lastni sin iz hiše? Ne, to ni mogoče, moj sin še ni tako daleč zabredel, da bi podil očeta iz rojstne hiše! Grozno!

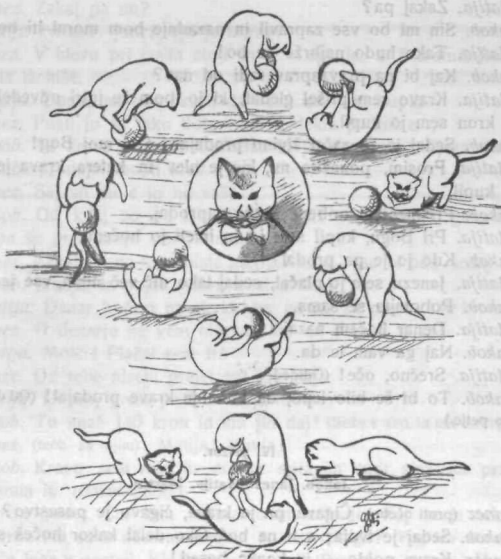
Martin. Grozno, toda resnično!

Jakob. Kaj mora človek vse učakati na stare dni!

Martin. V ubožnico, je dejal, da bi šli in ga ne nadlegovali doma!

Jakob. V ubožnico me pošilja — mene, očeta? Martin, moliva vsak večer za izpreobrnjenje njegovo, in Bog nas usliši!

Martin. Da, molil bom neprestano. Oče, zdravi ostanite, jutri se zopet vidiva, sedaj grem v listje spat, ker moram jutri zgodaj vstati. Zdravo, oče! (Odide.)

❖ Zabava naše muce ❖

Jakob. Dobro spi, Martin! (Malo pomišlja.) Res, lepo je to od Martina, da tako ljubi in spoštuje svojega očeta! (Začuje korake.) Kdo neki prihaja ob takem času?

III. prizor.

Jakob. Matija. Kolšek.

Matija. Dober večer, oče! Kako se kaj počutite?

Jakob. Slabo, jako slabo!

Matija. Zakaj pa?

Jakob. Sin mi bo vse zapravil in nazadnje bom moral iti beračit.

Matija. Tako hudo najbrže ne bo!

Jakob. Kaj bi pa pravzaprav radi od nas?

Matija. Kravo sem prišel gledat, ki jo bom že jutri odvedel od vas. Za 140 kron sem jo kupil.

Jakob. Sedaj je že začel živino prodajati! Oh, moj Bog!

Matija. Prosim, pokažite mi, kje je hlev in katera krava je tista, ki sem jo kupil.

Jakob. Pri meni ni nobene krave naprodaj.

Matija. Pri Bogu, kupil sem jo in imeti jo hočem.

Jakob. Kdo jo je pa prodal?

Matija. Janezu sem jo plačal, sedaj tako nič več nima, vse je zapravil.

Jakob. Pobotajta se sama.

Matija. Denar hočem nazaj.

Jakob. Naj ga vam le da.

Matija. Srečno, oče! (Odide.)

Jakob. To bi še bilo lepo, da bi moje krave prodajal! (Od daleč začuje Janezovo petje.)

IV. prizor.

Jakob. Janez. Matija. Martin

Janez (proti očetu.) Čigava pa je krava, čigavo je posestvo?

Jakob. Sedaj je tvoja; a ti ne boš tako delal kakor hočeš sam!

Janez. Krava pojde — in konec besed!

Jakob. Pomisli vendar, kaj boš potem, če vse zapraviš?

Janez. Bogataš že ne!

Jakob. Janez, tebi se zdi vsa ta reč smešna; a ni tako.

Janez. Oče, le ne modrujte preveč.

Jakob. Ko si bil mlad, sem premalo modroval, če bi bil, bil bi čisto drugačen človek, Janez!

Janez. Ali nisem dovolj izobražen?

Jakob. Ah, pa koliko premalo, dosti premalo. Olike nimaš prav nič!

Janez. Kaj pravite? Ne zamerite se mi, drugače greste še danes iz hiše! Tukaj sem jaz gospodar. Vi nimate ničesar iskati v moji hiši!

Jakob. Moj sin, moj sin! Grdo ravnaš s svojim očetom, Bog te bo kaznoval.

Janez. Bog bo kaznoval vas, ker me tako ponižujete.

Jakob. Nikoli več ne bom vesel! Moje življenje visi le še na niti, in kmalu me bo konec. Tedaj boš lahko delal, kar boš hotel.

Janez. In tudi beračiti bom smel, ako bo treba.

Jakob. Saj pravim: Imovite kmetiške rodovine sin bo še beračil. Žalostno!

Janez. Ne bo, ne bo beračil. Moje roke so še tudi močne.

Jakob. Tvoj duh pa je slab, silno slab! Največji neumnež se gre s teboj merit v modrosti.

Janez. Zakaj pa ne?

Matija (vstopi). *Janez*, kje je krava?

Janez. V hlevu pri jaslih stoji in jé. Lepa je; a žalostna, ker ve, da bo morala iz hiše.

Matija. Danes mi jo pokaži, da vem, kaj sem kupil.

Janez. Pusti jo še tako dolgo, da jo dekla pomolze.

Jakob. Te krave ne pustim prodati in je ven. Brez mojega dovoljenja ne bo nihče prodajal mojih krav.

Janez. Saj so moje in ne vaše.

Jakob. Od kdaj so pa tvoje? Ti moraš samo voditi gospodarstvo, tvojega pa še pred mojo smrtjo ni nič.

Janez. Zakaj mi pa tega niste prej povedali, vse bi bilo sedaj drugače.

Jakob. *Matija*, le pojdi, odkoder si prišel!

Matija. Denar hočem nazaj, ki sem ga dal za kravo. 140 kron je bilo.

Janez. O denarju ne vem ničesar, ker mi še nisi plačal.

Matija. Molči! Plačal sem ti!

Janez. Od tebe nisem prejel niti krajcarja.

Matija. Dobro, grem pa k sodniji. (Odide.)

Jakob. Tu imaš 140 kron in mu jih daj! (Seže v žep in mu našteje denar.)

Janez (teče za njim). *Matija!* *Matija!*

Jakob. Kravo sem rešil in morda spravim tudi sina na pravi pot. Spat moram iti. (Odide v hišo.)

Martin (pride). Čul sem ropotanje in kričanje. Kaj se je neki prigodilo? Morda sta se z očetom kregala ali kaj takega? (Pogleda skozi okno v sobo.) Oče lega v postelj. Kje je tedaj *Janez*? (Pogleda v daljavo.) Ravno prihaja! Dobro bo, nič ni pijan! Njegova duša je morda rešena!

Zavesa pade.

Drugo dejanje.

Lepo opravljena soba. V sredi miza. Zraven nje sedita *Martin* in *Janez*.

I. prizor.

Martin. *Janez.*

Martin. Kje pa je oče, *Janez*?

Janez. V sobi leži, bolan je.

Martin. Pusti pijančevanje in pametno gospodari, da bomo napredovali. Sedaj stojimo že prav slabo.

Janez. Sklenil sem res; a ne vem, če bom mogel držati obljubo.

Martin. Potrudi se in pojde. Kaj sta pa včeraj imela z očetom?

Janez. Kravo sem prodal, oče pa je ni hotel dati.

Martin. Kaj pa je bilo potem?

Janez. Oče je dal svojih 140 kron, da sem lahko vrnil, kar mi je dal kupec za kravo.

Martin. Naredi tukaj pred menoj trden sklep, da ne boš več pijančeval!

Janez. Tega ti pa ne morem obljubiti, ker ne vem, ali ne bom še danes močno pijan.

Martin. Ko bi vedel, kako grdo te je videti pijanega, bi se nikoli ne napil.

Janez. Močno se tako ne napijem, če se pa malo, to nič ne de.

Martin. Vino imamo samo zato, da se človek pokrepča, ne pa, da se ga napije. (Začujeta korake.)

Janez. Ali čuješ korake? Kdo neki prihaja?

Martin. Bog mi pomaga! Da bi le ne bil kdo izmed tvojih vinskih prijateljev.

Janez. Morda ne! Bolje bi bilo, ko bi ne bil!

II. prizor.

Fran Kolar. Prejšnja.

Fran. Zdravo, Janez!

Janez. Dober dan! Kako ti kaj gre?

Fran. Dobro se mi godi, dobro. Pa se ne spomniš, zakaj sem prišel?

Janez. Ne morem se spomniti, kaj bi bilo.

Fran. Svoj god obhajam!

Janez. Voščim ti vse dobro na svetu!

Fran. Pojdiva v krčmo, da poslaviva moj god.

Janez. Dobro! Pa takoj! Dolgo ne smem izostati z doma, drugače se oče krega.

Fran. Hitro se napravi in pojdi! Najbližja krčma je oddaljena od tukaj pet minut. Tja pojdiva, tam bova pila in pela.

Janez. Prav veselo bo ali pa žalostno. Žalostni so spomini na pretekla leta in še žalostnejše je, ko vidim, kako se podira moje gospodarstvo.

Fran. Pa si še vendar najbogatější kmet med nami.

Janez. Ne verjamem. Vidoma gre vse nazaj, in naposled bom še beračil.

Fran. Tisto pa ne. Janez Svetel ne bo beračil. Kaj takega ni mogoče. Najimovitejši kmet naj bi beračil! To ni mogoče!

Janez. Nejasna mi je prihodnost — in najbrže bo grda — neizrečeno grda!

Fran. Ne verjamem!

Janez. Boš pa videl, da sem govoril resnico.

Fran. Kar pojdiva!

Janez. Zdravo, Martin! Kmalu se vidiva! (Odideta.)

Martin. Zopet bo začel popivati in ne bo ga več mogoče spraviti na pravi pot. Tudi mene bi bolelo, ko bi videl svojega brata nesrečnega zaradi pijače. Žalostno!

III. prizor.

Martin. Jakob.

Jakob. Kje pa je Janez?

Martin. S pisarjem je odšel v gostilnico obhajati god.

Jakob. Čigav god pa je?

Martin. Kolarjev. Ali ne veste, da je danes sv. Frančišek?

Jakob. Saj je res. Svojemu bratu sem tudi pozabil čestitati.

Martin. Zameril tako ne bo, ker ve, da se težko pripravite na tako pot.

Jakob. Pojdi k njemu in mu čestitaj v imenu naše rodovine.

Martin. Kdaj naj pa grem? Sedaj imam čas, pozneje grem pa nastiljati živini.

Jakob. Kar sedaj pojdi in opravi to, kar sem ti naročil.

Martin. Pa grem. Z Bogom! (Vzame klobuk in odide.)

Jakob. Veselo je gledati mojega sina, kako me sluša. Vse bi storil zame, če bi mogel. Toda Janez se ne zmeni zame. Ne pomisli nikoli na svojega očeta; a pije po gostilnicah, da je kar grdo gledati. Že stare ženice pravijo, da bo mladi gospodar vse zapravil. Res je, vse gre nazaj, odkar ima Janez posestvo v rokah, vse gre rakovo pot. Nesrečni bomo še vsi in hodili bomo od hiše do hiše in prosili miloščine. Tedaj se bo spominjal, kako je prej dobro živel in rad bi zopet imel posestvo; a vse bo tedaj pri kraju. Vsak človek nam bo privoščil to nesrečo, ker bo vedel, da je samo po naši nemarnosti prišlo tako daleč. Gorje meni — staremu očetu, gorje nadepolnemu sinu in gorje njegovemu bratu!

Gorje, kdor nima doma,
kdor ni nikjer sam svoj gospod,
naj križem svet preroma,
saj vendar tujec je povsod!

(Medtem se Martin vrne.)

Jakob. Kako si opravil?

Martin. Dobro, vse je dobro. Zahvaljuje se za čestitko, vas pozdravlja in vam želi sreče.

Jakob. Naj bi je rajši želel Janezu, ki sedaj popiva. Njemu privoščim sreče, da ne bi več pijančeval.

Martin. Če bi mu šlo vse po sreči, bi še bolj pijančeval, ker privede ravno sreča marsikoga do strasti.

Jakob. Strast je kot črv, ki razjeda človeku srce. Koliko hudih reči se zgodi samo zaradi strasti.

Martin. Ali se je Janez že vrnil?

Jakob. Ni ga še. Kje je neki še? Morda še pije? Pojdi gledat in ga privedi domov.

Martin. Takoj grem! (Odide.)

Jakob. Zavedli so ga hudobni ljudje, ki so ga hoteli spraviti ob vse imetje. Janez, usliši prošnje svojega starega očeta! (Poklekne in pogleda proti nebu.) Oče nebeški! Usmili se mene ubogega starega očeta in spravi sina na pravo pot! Drugače je konec mojemu življenju, od žalosti bom moral umreti. Poglej, kaj bo potem sirota sama na svetu, kadar ne bo več mene! Usliši mojo prošnjo, usliši jo, o Bog! (Vstane.)

IV. prizor.

Janez. Martin. Prejšnji.

Janez (vstopi). Kako mi je hudo.

Jakob. Zakaj si pa šel v gostilnico?

Janez. Obhajali smo Kolarjev god in povabil me je, naj grem z njim.

Martin. Pa sem ti rekel, da ne pojdi.

Janez. Od sedaj naprej ne bom več pijačeval.

Jakob. Reci še enkrat, prisezi!

Janez. Prisezam pri živem Bogu, da nikdar več ne okusim pijače!

Jakob. Torej me je le Bog uslišal!

Martin. Ves večer sem milil zate, da bi se izpreobrnil; a Bog me je uslišal.

Jakob. Tvoja duša je rešena!

Martin. Poprimi se sedaj gospodarstva, in blagoslov božji pride nad nas!

Zavesa pade.

Junaki.

*Zlate moje rožice,
ve ste mehke kožice!*

*Komaj mrazek vas poliplje,
že se cvetlje vam osiplje.*

*Mi pa mladi smo, krepki,
mrzav prav malo nas skrbi.*

*Kaj, če mrzel veter piše?
Saj imamo gorke hiše!*

*V hiši mi se grejemo,
vetrčkom se smejemo;
a če brije krog nas sapa,
gorka nas varuje kapa.*

Borisov.

Dež za solncem.

Spisal E. Gangl.

Gospodar v hiši soseda Kosirnika je bil pravzaprav dveletni Janezek, dobrovoljen fantek, a časih svojeglav in nagajiv — otrok v pravem pomenu besede. Ni še nosil hlačic, ki bi gotovo bolj pristojale njegovi gospostvaželjnosti nego deklško krilce, rdečebarvno s črnimi pikami, ki je bilo krivo, da so mu odraslejši otroci v sosesčini vzdeli ime „pike-polonco“. Janezek še ni umel zasmehljivosti tega imena, zatorej se je vselej prijazno odzval, najsi so ga klicali za Janezka ali za „piko-polonco“. Odzval pa se je le tedaj, kadar mu ni trma zaprla blebetavega govora. Če se mu je zazdelo, da naj draži ljudi s svojeglavnostjo, ni dal odgovora na nobeno vprašanje in za nobeno ceno. Molčal je kot grob in se kisal kot slabo vreme.

Da je imel Janezek zdajpazdaj tako trdo in nepokorno glavo, je bila pravzaprav kriva njegova mama. Ta je imela Janezka rada nad vse ljudi in nad vse stvari. Brata njegovega, Franceta, je tudi imela rada, a če je hotela priznati resnico, je morala reči, da ji je Janezek ljubši od Franceta. Pa to je tudi razumljivo: France je bil že odrastel in je imel vso učenost četrtega razreda domače šole v mezincu; bil je prav samostojen in samovesten deček, da mu ni bilo vedno treba materinih in očetovih opominov in napotkov. Janezek pa je bil otrok, ki se še ni pospel niti do prvih hlač, ki mu je bil govor bolj blebetanje, malokomu popolnoma umljivo, nego pa jasna govorica. Vrhutega je bil tako milih oči, okroglih lic in kodrastih las, da ni bilo drugače mogoče, nego da ga je imela mama rada nad vse ljudi in nad vse stvari.

Zato pa je tudi smel početi Janezek, karkoli je hotel in — mogel. Najhujša kazen je bila, če mu je zapretila mama, da ga bo s palico, ako se ne ukloni njenemu ukazu. Janezek se je v početku bal mamine grožnje. Ko se je pa prepričal, da ne pride nikoli od besede do palice, ga je minil ves strah.

„Janezek, s palico te bom!“

Toda Janezek je vedel, da ga ne bo. Zato sta se mu pa izdolbli v licih dve jamici, polni srčnega smehu, in debelo ročico je obračal pred seboj prav tja materi v lice, češ, saj vem, da me ne boš!

Oče Kosirnik pa ni imel časa, da bi se ukvarjal z otrokom. Imel je toliko opravka po polju in v gozdu, da je bil večinoma z doma. Tudi je bil mnenja, da naj otroka vzgaja in uči mati, ki ga ima lahko vedno pred očmi, tudi v naročju, če hoče.

„Kakršnega si vzgojiš, takega boš imela.“

Tako je torej prišlo, da je bil v hiši soseda Kosirnika gospodar pravzaprav dveletni Janezek.

Zato pa se je tudi večkrat pripetilo, da se je kaznoval Janezek — sam; ker je bil mnogokrat tudi tam, kjer ga ni bilo prav nič treba, je dostikrat iztaknil kaj neprijetnega. Zdaj se je pobil na nogo ali celo na

nos, zdaj se je izpodtaknil, da je padel kolikor je bil dolg in širok v cestni prah. Ob takih prilikah je neusmiljeno zajokal in ni hotel s tal, dokler ga ni pobral brat ali dokler ga ni dvignila mama.

— Brat France si je kupil na zadnjem semnju pipec, lep pipec s svetlim rezilom in rdečim ročajem. O, kako lep je bil ta Francetov pipec! Tako lepo je rezal z njim, da se je Janezku zbudilo neskončno hrepenenje po

svetlem, rdečem nožiču. Kadar ga je potegnil France iz žepa, že je bil Janezek pri njem in ga prosil z jokom in smehom, naj mu vendar da pipec, da bo tudi on rezal. France pa je bil pameten, in ker mu je tudi mama strogo ukazala, da ne sme dajati nevarne igrače nerodnemu otroku, zato je bil France trd in neizproslen. In v tem slučaju je bil Janezkov jok in smeh zaman.

Oče Kosirnik je pripeljal s polja nekoliko krompirja in koruze. Vse to je zmetal za hišo na tla, da spravi o mraku vse na svoje mesto. France je imel čas, zato je sedel med koruzne klase, potegnil pipec iz žepa in začel luščiti ličje. Lepo mu je šlo delo izpod rok. Kmalu je bil Janezek pri njem.

Ah, pipec!

„Daj ga meni!“ poprosi Janezek.

France mu ni utegnil odgovoriti. Začul je namreč materin glas, ki ga je zval, naj skoči brž v prodajalnico po soli, sicer ne more mati skuhati večerje.

Brž je odhitel France za materinim poveljem, a v naglici je pozabil — pipec na tleh.

Pipец!

Neskončna radost navda Janezka! Sedaj ga ima! Toliko si ga je želel, toliko je hrepenel po njem in zdaj ga ima.

Pipец!

Kaj li naj počne z njim? Kaj naj reže? Kako ga naj prime? Brž, brž! France se vrne takoj — in potem bo konec veselja!

In prijel ga je. A siromak ga je prijel z levo roko, ki je bila še neokretnejša od desne. Hotel je olupiti klas kakor je videl prej Franceta. Ali komaj je zapičil vanj ostro rezilo, mu je pipec izpodrsnil in zletel naravnost v prst desne roke, da se je pokazala kapljica rdeče krvi, tako rdeče, kot je bil rdeč ročaj nesrečnega Francetovega pipca.

Tolike bolečine in tolikega strahu še ni nikoli občutil Janezek. Pipec in klas je vrgel daleč od sebe, a vse njegovo veselje se je hipoma izpremenilo v težko bridkost, in njegovo prej smehljajoče se lice se je nabralo v žalostne, jokave poteze.

K sreči se je vrnil France.

Janezek je držal krvaveči prst od sebe, ker je mislil, da mu odpade. In ni hotel videti, kako mu pade odrezani prstek tja na zemljo.

„Ali si jo izkupil?“ ga poredno povpraša brat. „Prav se ti godi, neroda!“

A očitanja France ni mislil tako resno, saj se mu je vendarle smilil bratec. Zato je brž sedel tik njega, odtrgal s spodnjih hlač košček plätna, izpulil iz njega nitko in obvezal ranjencu prst.

Zastavica v podobah.

Priobčil *Gustav Štupar.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Trgovina z živalmi.

V Hamburgu živi Karel Hagenbeck, prvi in največji trgovec, ki trži že 36 let z divjimi živalmi. V minulemu letu je prejel 76 levov, tigrov in panterjev, 42 raznih medvedov, 64 kamel in dromedarjev in nad 700 raznih opic. Največ teh živali je prodal v Severno Ameriko ravnateljem zooloških (živalskih) vrtov in raznim cirkusom. V enem tednu je odposlal Hagenbeck eno

zbirko živali v Cincinnati, drugo v Filadelfijo, ki sta bili vredni 120.000, oziroma 15.000 kron. — V minulemu letu je prišel v Evropo k Hagenbecku profesor Harnaday, ravnatelj zoološkega vrta v Novem Jorku, ki je nakupil za 75.000 kron divjih živali. Kupil je 6 levov, 2 tigra, 2 leoparda, 2 jaguarja, 2 črna leoparda, 1 šimpanza, 1 kozoroga in zbirko raznih kač. O neki priliki je prejel Hagenbeck iz Azije 30 srn in 15 kozorogov, iz nemške Vzhodne

Afrike 20 ceber, 2 nosoroga in nekoliko antilop, iz Avstralije mu je pa pripeljal parnik 60 klokanov in mnogo redkih ptic. Najbolj pa je bil vesel, ko je dobil iz Zpadne Afrike 4 mlade gorile. Hagenbeck si je uredil svojo trgovino v veliki meri. V Evropi ima 60 lovcev; v Aziji ima 5 podružnic, v Afriki 3 podružnice in več podružnic v Evropi in Ameriki. — Dorastel lev iz Nubije stane nad 4000 K, tiger pa 1600–1700 K ali tudi več. Posebno dragi so tigri, ki žive v ruski sibirski pokrajini turkeštanski. Takega tigra je preskrbel Hagenbeck pred 4 leti za zoološki vrt v Berlinu. Nilski konj stane 10.000–13.000 K, žirafa 11.000 K. Ako je naročilo večje, tedaj potujejo z živalmi tudi Hagenbeckovi uslužbenci. V takem spremstvu je odposlal mi-kadu (cesarju) na Japonsko leve, severne medvede, panterje, klokan, antilope, opice, orle in jastrebe, sultanu v Maroko pa živali, ki so bile vredne 75.000 kron.

Na milijone hroščev.

Na severnem Češkem so nabrali letos v štirih okrajih štiri milijone hroščev. Na vsak liter gre 370 hroščev.

Dunaj.

Dunaj ima nad poldrugi milijon prebivalcev, t. j. toliko, kolikor bi štele prebivalcev 3 kranjske dežele. Vseh hiš je na cesarskem Dunaju 34.448. Približno toliko ima Ljubljana prebivalcev. V preteklem letu so sezidali na Dunaju 475 novih hiš. Toliko hiš šteje po priliki mesto Idrija.

Največji bronasti kip.

Največji bronasti kip na svetu je kip ruskega carja Petra Velikega v Petrogradu, ki ga je on ustanovil. Kip je težak 1,100.000 kilogramov.

Globočina Jadranskega morja.

Največja globočina Jadranskega morja ima 1645 m. Globočina raste od severa proti jugu. Na severni strani do rta Promontore ne dosega globočina 50 m. Drugi del od Promontora do južnega kraja Kronanega otoka meri 120 m, med otokom Rabom in Čresom pa nekaj več. Od omenjenega otoka do Pelagruže se spušča dno pomale na 200 m, pod Zirjem pada na 224 m, na zapadu otoka Jabuke pa na 243 m. Naglo pada dno Jadranskega morja proti Garganu, dočim se spušča ravno med Budvo in Brindizijem v grozno brezдно, globoko 1645 m. Iz te globočine proti jugu se dno zopet pomalem dviga. Med Orantom in Linguettom je 900 m globoko, na samih vratih Jadranskega morja proti rtu Santa

Maria di Leuca meri globočina 600 m, dočim ima v neposredni bližini v Jonskem morju samo 300 m globočine.

Najstarejše mesto.

Glavno mesto Italije, Rim, je staro 2684 let. Marziljanci na Francoskem trdijo, da je njihovo mesto staro 2500 let.

Slavčevo petje.

Neki prijatelj ptic piše, da čujemo slavčevo petje v popolnoma tihi noči na poldrugi kilometer daljave.

Dete brez nog.

V Harkanovcu na Hrvaškem se je rodilo dete brez nog. Na desni roki ima samo dva prsta: palec in kazalec. Sicer je pa dete docela zdravo in razvito.

Perzijski šah.

Perzijski šah (cesar) je poseben prijatelj — mačk, ki jih ljubi bolj kakor vsako drugo žival. Ima ogromno veliko mačk najrazličnejših vrst iz vseh delov sveta. Šah prebiva med svojimi ljubljenkami vsak dan po več ur in se z njimi igra in zabava.

Potne noge.

Jako neprijetno je, ako se komu pote noge. Vendar si tak človek lahko pomaga, da se reši te neprijetnosti. Noge naj si opere s špiritom in si jih potrosi s salicilnim prahom. Spirit in salicilni prah prodajajo v navadnih mirodilnicah (drogerijah). Oboje pa tudi lahko kupimo v vsaki lekarnici.

Krokodili v Egiptu.

Že več let ni bilo v Nilu toliko krokodilov, kakor jih je letos. Pred nekoliko leti je še veljal v Egiptu zakon, da ne sme nihče ubijati krokodilov. Kdor je ravnal proti temu zakonu, je bil kaznovan. Sedaj nima ta zakon več veljave. Ljudje hodijo kar trumoma na krokodilji lov ter pobijejo do sto krokodilov na dan. Izmed Derbera in Dongole je zaradi množine krokodilov tako nevarno v bližini Nila, da se nihče ne upa zajeti vode iz reke. Kakor je bil Nil starim Egipčanom sveta reka, tako mu je bil krokodil sveta žival. No, sedaj so se tudi Egipčani že izpametovali.

Nova šola.

Nekje na Nemškem so sezidali novo šolo. Bila je lepa, in vsi — otroci in učitelj — so se je veselili. Bila je prva ura pouka. Bilo je lepo v šoli: vse okroginkrog je bilo novo, svetlo, izlikano. Učenčku tamkaj v prvi klopi se zazdi, da bi poizkusil, ali ga pusti učitelj, sedeč za mizo, ven. Dvigne roko in pokaže palec. Učitelj prikima. Toda deček se ne gane, temveč obsedi, pri tem pa pokaže skrajno obupan obraz. In zakaj? Dečku so se hlače trdno prijele na novo prebarvani klopi, in moral bi jih strgati, če bi hotel vstati s sedeža. Součenci nesrečnikov ni tako ugenili, kaj se mu je pripetilo, in so se mu že začeli posmehovati. Toda kazen jim je brž skočila za vrat. Nekateri so hoteli pomagati obupanemu tovarišu. Hoteli so vstati, da bi mu pomagali s klopi. Ali — ojoj! — tudi sami niso mogli s sedežev. Učitelj se je odločil, da neha za trenutek s poučevanjem ter da lastnoročno reši dečka. Toda glej, tudi on se ni mogel geniti s stola.

Vsakršno natančno preiskavanje vzroka te neprilike je bilo torej nemogoče. In tako so sedeli vsi in se plašno gledali. Končno si je eden izmed učencev izmislil rešitev. Zlezel je iz hlače ter šel klicat šolskega slugo, ki je polagoma in previdno rešil učitelja in učence.

Največja tvornica užigalic.

Največja tvornica užigalic je v Jönköpingu na Švedskem. Tamkaj izgotove vsak dan preko 50 milijonov užigalic.

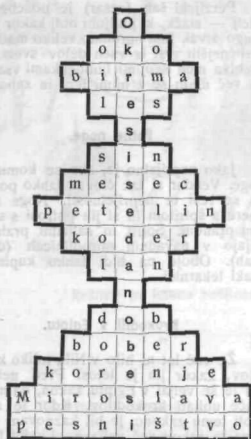
Število rudarjev.

V vseh rudnikih vsega sveta dela 1 in pol milijona ljudi.

Največ denarja.

Največ denarja, in sicer zlatega in srebrnega, ne papirnatega, imajo na Francoskem.

Rešitev besedne naloge v osmi številki.

O kresi se dan obesi.

Prav sta jo rešili: Anica Gril, učenka na Zidanem mostu in Ružička Itaka, učenka v Ljubljani.

